

Wijziging van de Jeugdwet en enkele andere wetten in verband met de verlenging van de duur van pleegzorg en het vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing en gesloten jeugdhulp

Voorstel van wet

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo, Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Jeugdwet en enkele andere wetten te wijzigen om de duur van de pleegzorg standaard te kunnen verlengen tot 21 jaar alsmede om de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing te laten vervallen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Jeugdwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. De begripsbepaling van jeugdige wordt als volgt gewijzigd:

a. Aan het slot van het eerste onderdeel wordt de komma vervangen door een puntkomma.

b. Aan het slot van het tweede onderdeel wordt „, of” vervangen door een puntkomma.

c. Onder vernummering van het derde onderdeel tot vierde onderdeel wordt na het tweede onderdeel een onderdeel ingevoegd, luidende:

3°. de leeftijd van achttien jaar doch niet de leeftijd van eenentwintig jaar heeft bereikt voor zover de te verlenen jeugdhulp uit pleegzorg bestaat, indien:

- de pleegzorg was aangevangen vóór het bereiken van de leeftijd van achttien jaar, of

- de pleegzorg die was aangevangen vóór het bereiken van de leeftijd van achttien jaar binnen een termijn van een half jaar na beëindiging wordt hervat, of

d. In het vierde onderdeel (nieuw) wordt voor de tekst “onverminderd onderdeel 3°,” ingevoegd en wordt “onderdeel 1°” vervangen door “onderdeel 1° van de begripsbepaling van jeugdhulp”.

2. De begripsbepaling van machtiging vervalt.

3. In de begripsbepaling van pleegouder wordt na “verzorgt” ingevoegd “en opvoedt”.

4. In de alfabetische volgorde wordt een begripsbepaling ingevoegd, luidende:

- pleegzorg: vorm van jeugdhulp waarbij een pleegouder een jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt;.

B

Artikel 2.4, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt "strafrechtelijke beslissing" vervangen door "strafrechtelijke of civielrechtelijke beslissing".
2. In onderdeel b wordt "de jeugdhulp inzet die de gecertificeerde instelling nodig acht bij de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of die noodzakelijk is in verband met de tenuitvoerlegging van een machtiging tot uithuisplaatsing als bedoeld in artikel 265b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek" vervangen door "de jeugdhulp inzet die de gecertificeerde instelling nodig acht bij de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel, die noodzakelijk is in verband met de tenuitvoerlegging van een machtiging tot uithuisplaatsing als bedoeld in artikel 265b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of die noodzakelijk is in verband met de tenuitvoerlegging van een machtiging tot gesloten jeugdhulp als bedoeld in Hoofdstuk 6 van de Jeugdwet".

C

Aan hoofdstuk 5 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 5.5

1. Indien een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, de pleegzorg wenst te beëindigen, informeert hij zijn pleegouders en de pleegzorgaanbieder daarover.
2. Nadat een jeugdige de pleegzorgaanbieder heeft geïnformeerd als bedoeld in het eerste lid, zegt de pleegzorgaanbieder het pleegcontract dat ten behoeve van die jeugdige is afgesloten schriftelijk op.

D

Artikel 6.1.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vijfde lid vervalt.
2. Het zesde lid wordt vernummerd tot vijfde lid.
3. Het zevende lid vervalt.
4. Het achtste tot en met tiende lid worden vernummerd tot het zesde tot en met achtste lid.

E

In artikel 6.1.3, vierde lid, wordt "Artikel 6.1.2, achtste lid" vervangen door "Artikel 6.1.2, zesde lid".

F

Artikel 6.1.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid vervalt, onder vernummering van het vierde tot en met elfde lid tot derde tot en met tiende lid.
2. In het zevende lid (nieuw) wordt "zevende lid" vervangen door "zesde lid".
3. In het tiende lid (nieuw) wordt "tweede tot en met tiende lid" vervangen door "tweede tot en met negende lid".

G

In artikel 6.1.5 wordt "artikel 6.1.4, zesde lid" vervangen door "artikel 6.1.4, vijfde lid".

H

In artikel 6.1.6, eerste lid, wordt "artikel 6.1.4, zesde lid" vervangen door "artikel 6.1.4, vijfde lid".

I

Artikel 6.1.8 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het derde en vierde lid tot vijfde en zesde lid, worden na het tweede lid twee leden ingevoegd, luidende:

3. Indien een verzoek als bedoeld in het eerste lid betrekking heeft op een minderjarige ten aanzien van wie een gecertificeerde instelling jeugdreclassering uitvoert, kan dat verzoek ook door die gecertificeerde instelling worden gedaan.

4. Bij een verzoek als bedoeld in het eerste, tweede of derde lid wordt een afschrift overgelegd van een verklaring waaruit blijkt dat de gekwalificeerde gedragswetenschapper instemming als bedoeld in artikel 6.1.2, vijfde lid, 6.1.3, derde lid, of 6.1.4, derde lid, verleent. De vorige zin geldt niet indien een spoedmachtiging wordt aangevraagd en het in artikel 6.1.3, derde lid, bedoelde onderzoek feitelijk onmogelijk was.

2. In het vijfde lid (nieuw) wordt "Op verzoeken als bedoeld in het eerste of tweede lid" vervangen door "Op verzoeken als bedoeld in het eerste, tweede of derde lid".

J

Artikel 6.1.9 vervalt.

K

In artikel 6.1.12, vierde lid, vervalt ", tenzij er sprake is van een machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2, zevende lid".

L

In artikel 6.1.14 wordt "en de verklaring, bedoeld in de artikelen 6.1.2, zesde lid, of 6.1.3, derde lid" vervangen door "en de verklaring waaruit instemming als bedoeld in de artikelen 6.1.2, vijfde lid, 6.1.3, derde lid, of 6.1.4, derde lid, blijkt".

M

Artikel 6.2.2, tweede lid, laatste zin, vervalt.

N

In artikel 7.4.0, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, wordt "de artikelen 6.1.2, zesde lid, 6.1.3, derde lid, en 6.1.4, vierde lid" telkens vervangen door "de artikelen 6.1.2, vijfde lid, 6.1.3, derde lid, en 6.1.4, derde lid".

Artikel II

Artikel 14, eerste lid, tweede, derde en vierde zin van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen vervallen.

Artikel III

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 265b wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt de tweede zin.
2. Het derde lid vervalt, onder vernummering van het vierde lid tot derde lid.

B

In artikel 265j, eerste lid, wordt "een ander als de ouder" vervangen door "een ander dan de ouder".

ARTIKEL IV

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip en werkt ten aanzien van artikel I, onderdeel A, eerste, derde en vierde onderdeel, en onderdeel C, terug tot en met 1 juli 2018.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

De Minister voor Rechtsbescherming,

Memorie van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Op grond van de Jeugdwet dienen gemeenten pleegzorg te financieren totdat het pleegkind 18 jaar is

geworden. Daarna kan de pleegzorg bij uitzondering worden doorgefinancierd totdat het kind 23 is. Sinds 1 juli 2018 wordt de pleegzorg op verzoek van het kind echter al tot zijn 21^e doorgefinancierd. In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de Jeugdwet daarop aan te passen. Een en ander laat de reeds bestaande doorfinancieringsmogelijkheid totdat het kind 23 is geworden onverlet. In hoofdstuk 2 wordt dit nader toegelicht.

Ook wordt voorgesteld om de plicht tot het voegen van verleningsbeschikkingen bij de aanvraag van machtigingen tot gesloten jeugdhulp en uithuisplaatsing te laten vervallen. Hierop wordt in hoofdstuk 3 ingegaan.

2. Verlenging duur pleegzorg

Eén van de vormen van jeugdhulp is pleegzorg. Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp waarbij een jeugdige (tijdelijk) bij pleegouders gaat wonen. De pleegouder is volgens de Jeugdwet de persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en daartoe een pleegcontract heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder (oftewel de jeugdhulpaanbieder die pleegzorg biedt). Indien een zogenaamde netwerkpleegouder, te weten iemand uit de familie, een vriend of een bekende uit het netwerk van de jeugdige, de dagelijkse verzorging en opvoeding op zich neemt en daartoe geen pleegcontract sluit, is sprake van informele pleegzorg en is derhalve geen sprake van pleegzorg als bedoeld in de Jeugdwet.

Pleegouders in de zin van de Jeugdwet ontvangen begeleiding van een pleegzorgaanbieder bij het bieden van pleegzorg, opdat pleegouders hun pleegzorgtaak goed kunnen verrichten. Pleegouders maken kosten voor de pleegkinderen die bij hen verblijven. Daarom krijgen pleegouders een vergoeding van de pleegzorgaanbieder: de pleegvergoeding.

Jeugdigen tot 18 jaar kunnen indien nodig aanspraak maken op jeugdhulp op grond van de Jeugdwet. Aangezien jeugdhulp doorgaans stopt als het kind 18 jaar wordt, stopt op dat moment ook de pleegzorg, de hulp en ondersteuning voor pleegouders en de pleegvergoeding. Pleegouders kunnen daardoor niet altijd hun pleegkind(eren) ondersteuning, verzorging en huisvesting bieden nadat ze 18 jaar zijn geworden. Pleegkinderen zijn echter wanneer ze 18 jaar worden vaak nog niet toe aan volledige zelfstandigheid en hebben vaak nog wel hulp en ondersteuning van hun pleegouders nodig. Op 21 januari 2018 kondigde de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport daarom aan het standaard mogelijk te willen maken voor pleegkinderen om tot hun 21^e jaar in een pleeggezin te blijven wonen. Dit plan van de minister werd positief ontvangen, onder andere door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP).

Om uitvoering te geven aan dit plan is ervoor gekozen om eerst een bestuurlijke afspraak te maken met Jeugdzorg Nederland (JN) en de VNG. Afgesproken is dat gemeenten per 1 juli 2018 pleegzorgtrajecten standaard tot 21 jaar inzetten, tenzij het pleegkind dit niet wil (van een 'nee, tenzij'-systeem naar een 'ja, tenzij'-systeem). Er zijn vanuit het Rijk financiële middelen overgeheveld naar het gemeentefonds om hier uitvoering aan te geven.

Een wetswijziging is noodzakelijk om de gemaakte bestuurlijke afspraak ook juridisch te borgen. Daar zorgt dit wetsvoorstel voor. Geregeld wordt dat het recht op pleegzorg (en het bijbehorende recht op begeleiding en pleegvergoeding vanuit de pleegzorgaanbieder) standaard kan doorlopen totdat het pleegkind 21 jaar wordt. Vanaf het moment dat de jeugdige 18 jaar is en dus meerderjarig, is de pleegzorg vrijwillig en kan een jeugdige beslissen te stoppen met de pleegzorg. Zie hierover verder de toelichting op artikel I, onderdeel A. Vanaf de leeftijd van 21 jaar tot 23 jaar blijft pleegzorg mogelijk als vorm van verlengde jeugdhulp. Zie hierover verder paragraaf 2.5.1.

2.1 Begeleiding van de pleegzorgaanbieder en pleegvergoeding

In artikel 5.2 van de Jeugdwet is geregeld dat het pleegcontract tussen de pleegouder en de pleegzorgaanbieder in ieder geval afspraken bevat omtrent de wijze waarop de verzorging en opvoeding van de desbetreffende jeugdige door de pleegouder wordt uitgevoerd en de begeleiding die de pleegouder daarbij ontvangt van de pleegzorgaanbieder.

Er is niet bepaald waaruit de begeleiding door de pleegzorgaanbieder precies bestaat en wat de omvang hiervan is. Pleegzorgaanbieders kunnen in hun contracten met pleegouders het voor het pleegkind benodigde maatwerk afspreken. De begeleiding vanuit de pleegzorgaanbieder kan

bijvoorbeeld bestaan uit het onderhouden en faciliteren van contact met de (gezins)voogd of biologische ouders, het bespreken van de opvoeding, het in gang zetten van aanvullende hulp, het onderhouden van contacten met betrokken instanties zoals het wijkteam en de gemeente, etc, waarbij er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van betrokkenen.

De pleegouder ontvangt een pleegvergoeding voor de jeugdige aan wie hij pleegzorg verleent. Dit is geregeld in artikel 5.3 van de Jeugdwet. In het eerste lid van dat artikel staat dat een pleegzorgaanbieder aan een pleegouder een vergoeding verstrekt voor de verzorging en opvoeding van de in het gezin van de pleegouder geplaatste jeugdige. De pleegvergoeding is een vast bedrag per dag dat bedoeld is voor kosten die pleegouders maken voor het pleegkind. Dit zijn kosten voor eten en drinken, kleding, verzorging, sport, zakgeld, vakantie en kleine schoolspullen. De pleegvergoeding bestaat uit een basisbedrag, dat kan worden vermeerderd met een toeslag of worden verminderd met een korting. Daarnaast verstrekt een pleegzorgaanbieder een vergoeding van bijzondere kosten aan pleegouders, bijvoorbeeld voor incidentele medische kosten zoals een bril of incidentele onderwijskosten zoals een schoolreis.

De pleegvergoeding is geen inkomen en is een belastingvrije vergoeding en heeft daarmee ook geen invloed op eventuele door de pleegouder te ontvangen uitkeringen of toeslagen, zoals zorgtoeslag en huurtoeslag.

Wanneer een jeugdige 18 jaar wordt, kan hijzelf bijvoorbeeld studiefinanciering of zorgtoeslag aanvragen. Het inkomen van een meerderjarig pleegkind is wel van invloed op de te ontvangen huurtoeslag van de pleegouders indien dit inkomen meer dan € 4.964 (bruto) per jaar bedraagt. Daarnaast kan het opvangen van een pleegkind van 21 jaar en ouder van invloed zijn op de door de pleegouders te ontvangen bijstandsuitkering wegens de kostendelersnorm.

In paragraaf 5 van de Regeling Jeugdwet worden regels gesteld over:

- a. de hoogte van het basisbedrag en het bedrag van de toeslagen op dit basisbedrag, die welke bedragen voor de onderscheiden leeftijdscategorieën van jeugdigen kunnen verschillen;
- b. de omstandigheden waaronder een toeslag of een korting wordt verleend of toegepast;
- c. de dagen waarover het basisbedrag en de toeslagen worden verleend en de kortingen worden toegepast, en
- d. de vergoeding van bijzondere kosten die de pleegouder maakt ten behoeve van de jeugdige, waaronder de gevallen waarin bijzondere kosten worden vergoed.

2.2 Het probleem en de voorgestelde oplossing

Op grond van de geldende Jeugdwet stopt pleegzorg in de regel als een pleegkind 18 jaar wordt en kan er dan geen aanspraak meer worden gemaakt op begeleiding van de pleegzorgaanbieder en een pleegvergoeding voor het pleegkind.

Dit betekent dat de jeugdige doorgaans het pleeggezin moet verlaten, omdat pleegouders zijn verblijf bijvoorbeeld financieel niet kunnen dragen of hulp en ondersteuning van de pleegzorgaanbieder nodig hebben. Pleegkinderen zijn vaak echter nog niet volledig zelfstandig op het moment dat ze 18 jaar worden en veel pleegkinderen zouden het liefst na hun 18^e verjaardag bij hun pleegouders willen blijven wonen.

Jeugdigen kunnen op grond van de geldende Jeugdwet in uitzonderingssituaties ook na hun 18e jaar pleegzorg krijgen en in een pleeggezin verblijven.

Daarvoor moeten pleegzorgaanbieders, pleegouders en pleegkinderen in gesprek met de verantwoordelijke gemeente. Het is uiteindelijk de gemeente die bepaalt of het verlengen van pleegzorg al dan niet noodzakelijk is.

De benodigde noodzakelijkheidstoets door de gemeente zorgt voor onzekerheid bij pleegkinderen en pleegouders. Pleegkinderen en pleegouders kunnen er onder de huidige Jeugdwet namelijk niet zonder

meer van uitgaan dat pleegzorg (met de bijbehorende begeleiding door de pleegzorgaanbieder en de pleegvergoeding) voortduurt nadat het pleegkind 18 jaar is geworden.

Er is door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een onderzoek uitgevoerd naar de financiën rond pleegzorg. Daarbij is aan pleegouders met pleegkinderen van 16 of 17 jaar oud ook gevraagd of ze hun pleegkind nadat hun pleegkind 18 jaar is geworden nog zouden willen ondersteunen. Van de pleegouders met pleegkinderen van 16 of 17 jaar gaf 48% aan dat ze hun pleegkinderen in de toekomst willen blijven ondersteunen, terwijl 15% aangaf dit niet te willen doen en 37% aangaf dat ze dit nog niet wisten. Het feit dat men niet wist of het pleegcontract voortgezet zou worden en men daarmee een pleegvergoeding zou ontvangen werd vaak genoemd als reden. Het is niet wenselijk dat er wegens het bereiken van de wettelijk volwassen leeftijd een abrupt einde komt aan het verblijf in een pleeggezin, zeker niet wanneer het pleegkind hier nog niet aan toe is. Niet voor niets is in de Jeugdwet vastgelegd dat de gezinssetting de eerste voorkeur heeft (zie artikel 2.3, zesde lid, van de Jeugdwet). De overheid beoogt dat kinderen zoveel mogelijk alsnog in een gezinssetting opgroeien. Dit is tevens beschreven in het actieprogramma Zorg voor de Jeugd.

Daarnaast kan het langer verblijven in het pleeggezin voorkomen dat jongeren met nieuwe problematiek te maken krijgen (schulden, werkloosheid, huisvestingsproblemen, etc.). De zorg en ondersteuning die jongeren ook na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar vanuit het pleeggezin ontvangen, zorgt ervoor dat jongeren beter worden voorbereid op zelfstandigheid en pas het huis verlaten wanneer ze hier op alle vlakken aan toe zijn. Hiermee kunnen problemen van jongeren worden voorkomen en kosten voor het oplossen van deze problemen bespaard.

Op grond van de geldende Jeugdwet bestaat voor gemeenten een jeugdhulpplicht - waaronder een pleegzorgplicht - indien de gemeente oordeelt dat een jeugdige jeugdhulp nodig heeft (zie artikel 2.3, eerste lid, van de Jeugdwet). Hieronder wordt geschetst voor welke categorieën de pleegzorgplicht onder de huidige Jeugdwet en te zijner tijd op grond van dit wetsvoorstel geldt.

Onder de huidige Jeugdwet zijn twee categorieën te onderscheiden:

Categorie 1: De pleegzorgplicht geldt nu met betrekking tot jeugdigen tot 18 jaar.

Categorie 2: Jongeren van 18 tot 23 jaar kunnen slechts een beroep doen op pleegzorg, indien:

- zij voor hun 18^e verjaardag al pleegzorg ontvingen en is bepaald dat de voortzetting van pleegzorg *noodzakelijk* is (categorie 2a);

- vóór hun 18^e verjaardag is bepaald dat jeugdhulp *noodzakelijk* is, maar deze pleegzorg nog niet is begonnen (categorie 2b), of

- zij voor hun 18^e verjaardag pleegzorg ontvingen, deze pleegzorg is beëindigd en binnen een half jaar daarna is bepaald dat hervatting van de jeugdhulp *noodzakelijk* is (categorie 2c)

(zie de begripsbepaling van jeugdige in artikel 1.1 van de Jeugdwet, onderdeel 3°).

Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld om de leeftijdsgrens van 18 jaar op te trekken naar 21 jaar, indien het pleegkind voorafgaand aan de 18^e verjaardag al pleegzorg heeft ontvangen. Dit resulteert in de volgende categorieën:

Categorie 3: De pleegzorgplicht geldt standaard van 18 tot 21 jaar. De pleegzorg is voor het pleegkind vanaf zijn 18^e verjaardag vrijwillig ("ja, tenzij").

Categorie 4: Jongeren van 21 tot 23 jaar kunnen net als nu slechts een beroep doen op pleegzorg, indien:

- zij voor hun 18^e verjaardag al pleegzorg ontvingen en is bepaald dat de voortzetting van pleegzorg *noodzakelijk* is (categorie 4a), of

- zij voor hun 18^e verjaardag pleegzorg ontvingen, deze pleegzorg is beëindigd en binnen een half jaar daarna is bepaald dat hervatting van de jeugdhulp *noodzakelijk* is (categorie 4b).

Categorie 2b: Voor jongeren van 18 tot 23 jaar die voor het bereiken van de leeftijd van 18 jaar geen pleegzorg ontvingen, geldt - evenals onder de huidige Jeugdwet - dat een pleegzorgplicht bestaat indien voor hun 18^e verjaardag is vastgesteld dat pleegzorg noodzakelijk is.

Dit resulteert in het volgende schema:

	Tot 18 jaar	18-21 jaar	21-23 jaar	18-23 jaar
Huidige Jeugdwet	Pleegzorg (categorie 1)			Geen pleegzorg, tenzij noodzakelijk (categorie 2a t/m c)

Wetsvoorstel	Pleegzorg (categorie 1)	Pleegzorg, tenzij de jeugdige dit niet wenst (categorie 3).	Geen pleegzorg, tenzij noodzakelijk (categorie 4a en 4b)	Geen pleegzorg voor 18-plussers die voorafgaand aan hun 18 ^e verjaardag geen pleegzorg ontvingen, tenzij zij voor hun 18 ^e verjaardag een indicatiebesluit ontvangen hebben dat pleegzorg noodzakelijk is (categorie 2b).
--------------	-------------------------	---	--	---

Pleegkinderen die voorafgaand aan hun 18^e verjaardag pleegzorg ontvingen, kunnen op grond van de voorgestelde wijziging van de Jeugdwet derhalve tot 21 jaar standaard aanspraak blijven maken op pleegzorg. De gemeente voert in die gevallen geen noodzakelijkheidstoets meer uit en de pleegzorgaanbieder zal niet meer (per geval) in gesprek hoeven te gaan met de betreffende gemeente. Het pleegkind zelf is degene die beslist om daadwerkelijk tot 21 jaar in het pleeggezin te blijven ("ja, tenzij").

Pleegcontracten zullen met de voorgestelde wijziging van de Jeugdwet standaard aangeboden worden tot 21 jaar in plaats van tot 18 jaar.

Er is niet gekozen voor de mogelijkheid om pleegzorg standaard tot de leeftijd van 23 jaar (de uiterste leeftijd voor het ontvangen van jeugdhulp op grond van de Jeugdwet) door te laten lopen. De leeftijdsgrens van 21 jaar sluit aan op de onderhoudsplicht die ouders hebben ten opzichte van hun kinderen. Ouders zijn verplicht om totdat hun kind 21 jaar is te voorzien in de kosten van levensonderhoud en studie (artikel 395a van Boek 1 BW). Het is daarmee logisch om via de verstrekking van een pleegvergoeding en het aanbieden van pleegzorgbegeleiding ervoor te zorgen dat ook pleegouders hun pleegkinderen kunnen bijstaan tot hun 21^e verjaardag en kunnen helpen bij levensonderhoud en zaken als studie, werk, etc.

De leeftijdsgrens van 21 jaar brengt mee dat alle betrokken partijen voordat het pleegkind 21 jaar wordt, moeten reflecteren op het pleegzorgtraject, wat er in de toekomst nodig is en of het pleegcontract nog langer verlengd moet worden tot 23 jaar. Daarmee is voor iedereen duidelijk dat het pleegzorgtraject uiteindelijk eindigt en dat pleegzorgaanbieders en pleegouders zich bij het bieden van begeleiding moeten richten op een traject naar zelfstandigheid van het pleegkind.

Verlengde pleegzorg na de 21^e verjaardag van een pleegkind blijft na de voorgestelde wijziging van de Jeugdwet mogelijk, indien dat naar het oordeel van de gemeente noodzakelijk is en de jeugdige dit wenst, ("nee, tenzij-systeem"). Dan kunnen de pleegzorgaanbieder en de pleegouders het pleegcontract verlengen tot de jeugdige 23 jaar is. Uit cijfers van JN blijkt dat op 31 december 2017 3 % van alle pleegkinderen gebruik maakte van verlengde pleegzorg.

Het valt te verwachten dat verlengde pleegzorg nadat iemand 21 jaar is geworden veel minder vaak nodig zal zijn dan verlengde pleegzorg nadat iemand 18 jaar is geworden, omdat 21-plussers toch vaker zelfstandig gaan wonen.

Evenals onder de geldende Jeugdwet kan voor iemand van 18 jaar en ouder niet voor het eerst een jeugdhulpverleningstraject, waaronder een pleegzorgtraject, worden ingezet. Slechts indien er voor de 18^e verjaardag al een indicatiebesluit ligt dat pleegzorg noodzakelijk is, kan iemand van 18 jaar of ouder voor het eerst starten met pleegzorg Nieuwe trajecten bij andere vormen van jeugdhulp mogen ook niet na de 18^e verjaardag worden gestart.

Verwacht wordt dat dit wetsvoorstel voordelen oplevert voor pleegkinderen en alle andere betrokken partijen (zoals pleegouders, pleegzorgaanbieders en gemeenten). Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat het voor alle pleegkinderen duidelijk is dat ze in elk geval tot zij 21 jaar zijn van pleegzorg gebruik kunnen maken. Dit zorgt ervoor dat pleegkinderen geen extra aanvragen voor pleegzorg tot de leeftijd van 21 jaar hoeven in te dienen, meer zekerheid hebben over hulp en begeleiding na hun 18^e

verjaardag en ze zich makkelijker stap voor stap kunnen voorbereiden op zelfstandigheid. Pleegkinderen worden hierdoor beter in staat gesteld om uiteindelijk een goed zelfstandig leven te leiden, waardoor ze naar verwachting minder met problematiek, zoals schulden en werkloosheid, te maken zullen krijgen.

Ook voor (toekomstige) pleegouders zorgt dit wetsvoorstel voor meer zekerheid in hun relatie met hun pleegkind, omdat zij in staat worden gesteld hun pleegkind langer te begeleiden.

Voor pleegzorgaanbieders biedt de duidelijkheid rond het pleegcontract ook voordelen. Voorheen moesten pleegzorgaanbieders met gemeenten in gesprek over het verlengen van een pleegcontract na de 18^e verjaardag van de jeugdige. Door de voorgestelde wetwijziging hoeft dat niet meer.

Pleegzorgaanbieders worden door dit wetsvoorstel verder beter in staat gesteld om een passend hulpverleningsplan op te stellen. Het hulpverleningsplan kan langer van kracht zijn voor de jeugdige, waardoor aanbieders beter in staat worden gesteld om aan een goede toekomst voor het pleegkind te werken.

Een groot voordeel van dit wetsvoorstel voor gemeenten is dat er meer tijd is om de jeugdige te begeleiden en voor te bereiden op zelfstandigheid. Dit levert gemeenten (financiële) voordelen op aangezien ze naar verwachting minder aanvullende hulpverlening aan deze jeugdigen hoeven te bieden. Vanuit Gezinspiratieplein is hierover in 2017 een maatschappelijke businesscase uitgevoerd, waarbij dit beeld ook naar voren komt.

Daarnaast verminderen naar verwachting de uitvoeringslasten voor gemeenten, aangezien een gemeente niet meer (per geval) met de betreffende pleegzorgaanbieder in gesprek hoeft te gaan over de eventuele noodzakelijkheid van het verlengen van pleegzorgtrajecten.

3. Het vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing en machtigingen tot gesloten jeugdhulp

In Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, respectievelijk in de Jeugdwet, is geregeld dat bij een verzoek om een machtiging tot uithuisplaatsing of een (voorwaardelijke) machtiging tot gesloten jeugdhulp een beschikking van het college van burgemeester en wethouders moet worden overgelegd waaruit blijkt dat de uit huis te plaatsen of in een gesloten jeugdhulpinstelling op te nemen jeugdige op jeugdhulp is aangewezen. Bij een machtiging tot gesloten jeugdhulp kan het ook gaan om een beschikking van de betrokken gecertificeerde instelling. Bij uithuisplaatsing betreft de jeugdhulp dan in ieder geval opname in een pleeggezin of in een gezinshuis, of indien dat niet mogelijk is, in een residentiële instelling voor jeugdhulp (artikel 2.3, zesde lid, van de Jeugdwet). Indien een machtiging tot gesloten jeugdhulp wordt aangevraagd, betreft de te verlenen jeugdhulp in ieder geval de jeugdhulp in de gesloten instelling.

In de praktijk is gebleken dat het verstrekken van eerder bedoelde beschikking geen toegevoegde waarde heeft en, integendeel, juist leidt tot onnodige administratieve lasten, onduidelijkheid en tijdverlies. Een onderzoek van de gemeente naar de wenselijkheid van jeugdhulp indien de raad voor de kindbescherming (RvdK) of het openbaar ministerie (OM) na onderzoek tot de conclusie is gekomen dat een uithuisplaatsing of opname in een gesloten jeugdhulpinstelling (en daarmee dus ook jeugdhulp) aangewezen is, leidt tot overdoen van het zorgvuldige onderzoekswerk van de RvdK of het OM. Daarom wordt voorgesteld om deze eis te schrappen.

Wel dient de gemeente geïnformeerd te worden over door de rechter afgegeven machtigingen. Zij dient de jeugdhulp in een pleeggezin, residentiële instelling of instelling voor gesloten jeugdhulp, alsmede de daarmee gepaard gaande (overige) jeugdhulp, immers te betalen. Hiervoor zijn in de praktijk reeds afdoende afspraken gemaakt.

4. Overgangsrecht

Voorgesteld wordt terugwerkende kracht tot 1 juli 2018 te verlenen aan de wijzigingsbepalingen met betrekking tot de verlenging van pleegzorg. Deze terugwerkende kracht sluit aan bij wat sinds 1 juli 2018 op grond van de bestuurlijke afspraak geldt; zie ook de toelichting op artikel IV.

5. Regeldrukgevolgen

5.1 Regeldrukgevolgen bij verlenging van de duur van pleegzorg

Zowel gemeenten, pleezorgaanbieders, pleegouders en pleegkinderen zijn positief over de voorgestelde verlenging van de duur van de pleegzorg. De verwachting is dat de uitvoeringslasten hiervan voor pleegouders, pleegkinderen en pleezorgaanbieders verwaarloosbaar zullen zijn. Veel pleezorgcontracten bevatten geen einddatum, waardoor deze contracten door kunnen lopen zonder dat daarvoor actie behoeft te worden ondernomen. In een klein aantal gevallen zal een pleegcontract mogelijk aanpassing behoeven.

Om pleezorg standaard tot 21 jaar mogelijk te maken, zullen gemeenten en pleezorgaanbieders bestaande trajecten mogelijk moeten verlengen en nieuwe trajecten standaard tot 21 jaar in moeten zetten.

Er zijn twee typen handelingen die (mogelijk) doorgevoerd moeten worden wanneer een pleegkind 18 jaar wordt:

1) Pleegoudervoogdij:

Indien er sprake is van pleegoudervoogdij, moet het contract inhoudelijk worden aangepast.

Aanpassing contracten

Pleezorgaanbieders moeten hun contracten met pleegouders die ook de voogdij over hun pleegkind hebben aanpassen wanneer het pleegkind 18 jaar wordt, omdat de voogdij van de pleegouders op dat moment vanwege de meerderjarigheid van het pleegkind automatisch vervalt. Omdat het in beginsel om standaardcontracten gaat, zullen pleezorgaanbieders hier veel voorbeelden van voorhanden hebben en zijn de uitvoeringslasten van het omzetten beperkt. We verwachten hierbij de volgende kosten per handeling:

Kosten per handeling contract bij pleegoudervoogdij aanpassen

Tijdsbesteding = gemiddeld 1 uur

Uurtarief = gemiddeld €39 per uur (intern uurtarief administratief personeel)

Kosten per handeling = $1 * €39 = €39$

Totaal aantal handelingen

Het totaal aantal handelingen per jaar ziet er naar schatting als volgt uit:

Op 31 december 2017 waren er 1195 pleegkinderen van 17 jaar. In datzelfde jaar berustte in 11% van alle pleezorgtrajecten ook de voogdij bij de pleegouders. Ook in de jaren daarvoor berustte in ongeveer 10-11% van de pleezorgtrajecten de voogdij bij de pleegouders. Er zijn daarmee op jaarbasis grofweg 131 pleegkinderen (11% van 1195) waarbij ook de voogdij bij de pleegouders ligt. Een deel van deze pleegkinderen zal naar verwachting de pleezorg verlaten voor of op de 18^e verjaardag (bijvoorbeeld omdat het pleegkind ergens anders gaat studeren of werken of teruggaat naar zijn biologische ouders). Wanneer gerekend wordt met een percentage van 30% van de pleegkinderen dat de pleezorg verlaat, blijven er ongeveer 92 pleegkinderen over (70% van 131 pleegkinderen) van wie het pleegcontract bij 18 jaar aangepast moet worden, omdat de voogdij bij het worden van 18 jaar niet meer bij de pleegouders berust. Het totaal aantal handelingen ligt hiermee op 92 handelingen per jaar.

Totale kosten contract bij pleegoudervoogdij aanpassen

De totale kosten op jaarbasis voor deze handeling bedragen: $€39 * 92 = €3.588$

2) Ondertoezichtstelling en voogdij bij een gecertificeerde instelling:

Indien er sprake is van een ondertoezichtstelling of indien de voogdij bij een gecertificeerde instelling berust, moet als de jeugdige 18 jaar wordt een overdracht van het dossier van de jeugdige van de gecertificeerde instelling naar de verantwoordelijke gemeente plaatsvinden.

Dossieroverdracht

Wanneer de voogdij over een pleegkind voorafgaand aan zijn 18^e verjaardag bij een gecertificeerde instelling lag of het pleegkind onder toezicht was gesteld, zal het dossier overgedragen moeten worden van de gecertificeerde instelling naar de betreffende gemeente. De voogdij of OTS vervallen immers als de jeugdige 18 jaar wordt. We verwachten hierbij de volgende kosten per handeling.

Kosten per handeling dossieroverdracht bij jeugdbeschermingsmaatregel

Tijdsbesteding = gemiddeld 1 uur

Uurtarief = gemiddeld €39 per uur (intern uurtarief administratief personeel)

Kosten per handeling = 1*€39=€39

Totaal aantal handelingen bij dossieroverdracht

Het totaal aantal handelingen op jaarbasis ziet er naar schatting als volgt uit:

Op 31 december 2017 waren er 1195 pleegkinderen van 17 jaar. In datzelfde jaar was er in 58% van alle plaatsingen sprake van een jeugdbeschermingsmaatregel. Het percentage van jeugdbeschermingsmaatregelen is de laatste jaren stabiel rond de 60% van alle pleegzorgplaatsingen. Daarmee zijn er per jaar grofweg 693 pleegkinderen (58% van 1195) die 18 jaar worden waarbij er sprake is van een jeugdbeschermingsmaatregel. Een deel van deze pleegkinderen zal voor of op zijn/haar 18^e verjaardag uitstromen (zie ook bovenstaand). Wanneer we rekenen met een percentage van 30% van de pleegkinderen dat de pleegzorg verlaat, blijven er ongeveer 485 pleegkinderen (70% van 693 pleegkinderen) die 18 jaar worden en waarvan het dossier moet worden overgedragen naar de verantwoordelijke gemeente. Het totaal aantal handelingen ligt hiermee op 485 per jaar.

Totale kosten dossieroverdracht bij jeugdbeschermingsmaatregel

De totale kosten op jaarbasis voor deze handeling bedraagt: € 39*485= € 18.915

Totale uitvoeringslasten

De totale uitvoeringslasten op jaarbasis liggen daarmee op: € 3.588 + € 18.915= €22.503

Baten

Dit wetsvoorstel zal naar verwachting ook tijd en lasten besparen. Momenteel bespreken pleegzorgaanbieders met gemeenten het verlengen van trajecten na de 18e verjaardag. Het verschilt per gemeente hoe vaak hier gesprekken over gevoerd moeten worden, hoe lang deze gesprekken duren en hoeveel handelingen er nodig zijn. Wel kan hiervan een redelijke inschatting worden gemaakt. De totale kosten hiervan zien er voor pleegzorgaanbieders momenteel ongeveer als volgt uit:

- Elk jaar worden ongeveer 1195 pleegkinderen 18 jaar.
- Naar schatting stroomt ongeveer 30% zelf uit (zie bovenstaand). Er resteren daarmee ongeveer 837 pleegkinderen over wie de pleegzorgaanbieders met de gemeente moeten onderhandelen over mogelijke verlenging.
- Naar schatting duurt dit gemiddeld ongeveer 3 uur per casus.
- Het gemiddeld tarief van een jeugdhulpprofessional ligt op € 54 per uur (intern uurtarief hoogopgeleid personeel).
- Daarmee zouden die totale baten per jaar (3*€ 54) * 837= € 135.594 bedragen.

Als er na deze gesprekken momenteel jaarcontracten worden afgesloten in plaats van meerjarige contracten, dan zullen deze gesprekken momenteel mogelijk wederom moeten plaatsvinden als de jeugdige 19 jaar, 20 jaar of 21 jaar wordt.

De verwachting is dat deze kosten met dit wetsvoorstel sterk worden verminderd. Sommige contracten zullen ook na het 21^e jaar nog worden verlengd, waardoor er ook na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel nog gesprekken tussen pleegzorgaanbieders en gemeenten plaatsvinden (met bijbehorende kosten) over eventuele verlenging van contracten. De verwachting is echter dat dit een aanzienlijk kleinere groep is dan het aantal pleegkinderen dat bij 18 jaar nog in aanspraak komt voor eventuele verlenging. De verwachting is daarmee ook dat de baten van het doorvoeren van deze wetswijziging hoger liggen dan de uitvoeringslasten.

5.2 Regeldrukgevolgen bij vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing en machtigingen tot gesloten jeugdhulp

Bij een verzoek aan de kinderrechter tot het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing of een (voorwaardelijke) machtiging tot gesloten jeugdhulp dient thans een verleningsbeschikking te worden overgelegd (zie artikel 6.1.2, vijfde lid, en artikel 6.1.4, derde lid, van de Jeugdwet en artikel 265b, tweede lid, van Boek 1 BW. Het vervallen van deze eis van een verleningsbeschikking heeft de volgende regeldrukgevolgen.

Bij een verzoek aan de kinderrechter tot het verlenen van een machtiging tot uithuisplaatsing of een (voorwaardelijke) machtiging tot gesloten jeugdhulp dient thans een verleningsbeschikking te worden overgelegd (zie artikel 6.1.2, vijfde lid, en artikel 6.1.4, derde lid, van de Jeugdwet en artikel 265b, tweede lid, van Boek 1 BW. Het vervallen van deze eis van een verleningsbeschikking heeft de volgende regeldrukgevolgen.

1) verleningsbeschikking bij machtigingen tot gesloten jeugdhulp

Uit gegevens van het CBS valt af te leiden hoeveel trajecten voor gesloten plaatsingen er jaarlijks starten. Uit de gegevens van het CBS blijkt dat er in 2018 in totaal 2320 trajecten voor een gesloten plaatsing zijn gestart. Voor het berekenen van de uitvoeringslasten gaan we ervan uit dat er voor elk gestart traject, minimaal één machtiging is geweest. Dat betekent dat er in 2018 minimaal 2320 machtigingen voor gesloten jeugdhulp zijn afgegeven. Voor de berekening van de uitvoeringslasten gaan we ervan uit dat er voor deze 2320 machtigingen, 2320 verleningsbeschikkingen zijn opgesteld. De berekening van de uitvoeringslasten is dan als volgt:

Jaarlijks worden er ongeveer 2320 verleningsbeschikkingen bij machtigingen voor gesloten jeugdhulp opgesteld.

Het opstellen van deze verleningsbeschikking kost ongeveer 2 uur.

Het gemiddeld tarief van een medewerker die dit opstelt ligt op € 54 per uur (intern uurtarief hoogopgeleid personeel).

Daarmee zouden die totale kosten per jaar $2320 * 2 * € 54 = € 250.560,-$ bedragen.

2) verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing

Het CBS heeft geen informatie over het aantal uithuisplaatsingen. Het CBS heeft hiervan wel een benadering gemaakt door te kijken naar het aantal jongeren die zowel jeugdhulp met verblijf (alle vormen van verblijf: pleegzorg, gezinsgericht, gesloten of overige vormen van JH met verblijf) ontvangen als een jeugdbeschermingsmaatregel. Uit de gegevens van het CBS blijkt dat er in de eerste helft van 2019 in totaal 9220 jeugdigen in verblijf waren (voogdij, OTS of beide). Voor het berekenen van de uitvoeringslasten gaan we ervan uit dat er voor elk gestart traject, minimaal één machtiging is geweest. Dat betekent dat er voor de eerste helft van 2019 minimaal 9220 machtigingen voor uithuisplaatsing zijn afgegeven. Voor de berekening van de uitvoeringslasten gaan we ervan uit dat er voor deze 9220 machtigingen, 9220 verleningsbeschikkingen zijn opgesteld. Voor het hele jaar 2019 gaan we uit van $2 * 9220 = 18440$ verleningsbeschikkingen zijn opgesteld. De berekening van de uitvoeringslasten is dan als volgt:

Jaarlijks worden er ongeveer 18440 verleningsbeschikkingen bij machtigingen tot uithuisplaatsing opgesteld.

Het opstellen van deze verleningsbeschikking kost ongeveer 2 uur.

Het gemiddeld tarief van een medewerker die dit opstelt ligt op € 54 per uur (intern uurtarief hoogopgeleid personeel).

Daarmee zouden die totale kosten per jaar $18440 * 2 * € 54 = € 1.991.520,-$ bedragen.

3) Totale uitvoeringslasten

De totale uitvoeringslasten op jaarbasis voor het opstellen van verleningsbeschikkingen liggen daarmee op: € 250.560,- + € 1.991.520,- = € 2.242.080,-.

6. Gevolgen voor de uitvoering

De partijen die voor naleving en uitvoering van de verlenging van de duur van de pleegzorg moeten zorgen (gemeenten en pleegzorgaanbieders) staan positief tegenover dit voorstel en zijn al begonnen met de uitvoering per 1 juli 2018 op basis van de bestuurlijke afspraak. In de praktijk werken alle betrokken partijen, wegens de gemaakte bestuurlijke afspraak, al op de manier die dit wetsvoorstel beoogt.

Ook is er vanuit het veld veel steun voor het vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing.

7. Financiële gevolgen

Met de bestuurlijke afspraak over het verlengen van de duur van de pleegzorg zijn financiële middelen toegevoegd aan het gemeentefonds als Rijksbijdrage aan de uitvoering van ervan (€ 5 mln in 2018, € 10 mln in 2019 en € 13,7 mln structureel vanaf 2020). Dit is bij de meircirculaire van 2018 overgeheveld naar het gemeentefonds.

De overgehevelde bedragen zijn gebaseerd op een schatting van het aantal pleegkinderen dat gebruik zal maken van deze regeling. De schatting op basis van ervaringsgegevens is dat elk jaar ongeveer 30% van de pleegkinderen het pleeggezin zal verlaten (30% van de 17-jarige pleegkinderen die 18 jaar worden zal vertrekken, 30% van de 18-jarige pleegkinderen die 19 jaar worden zal vertrekken, etc.), bijvoorbeeld wegens studie of werk.

De verwachting is dat er ook financiële baten zullen voortvloeien uit het wetsvoorstel. Er zijn immers maatschappelijke baten te verwachten als pleegkinderen beter voorbereid op zelfstandigheid het pleeggezin verlaten, zoals een verminderd beroep op toeleiding naar werk, schuldhulpverlening, verslavingszorg, etc.

Het laten vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing zal de administratieve last verminderen voor gemeenten en verzoekers van de maatregel bij de rechtbank. Een berekening van de financiële gevolgen is niet goed mogelijk. Het is een te kleine financiële besparing om een berekening te maken.

8. Gevolgen voor Caribisch Nederland

De Jeugdwet is niet van toepassing in Caribisch Nederland. Momenteel is het Besluit houdende nadere regels voor de uitvoering van pleegzorg op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Besluit pleegzorg BES) in voorbereiding. Het besluit voorziet erin dat pleegzorg bij jeugdigen in Caribisch Nederland voortaan standaard kan doorlopen tot 21 jaar in plaats van tot 18 jaar. Daarnaast blijft – indien noodzakelijk – verlenging mogelijk tot het pleegkind 23 jaar is. Hiermee wordt aangesloten bij het voorliggende wetsvoorstel waarbij voor Europees Nederland wordt geregeld dat pleegkinderen standaard tot hun 21^e jaar in een pleegzin kunnen blijven wonen.

9. Internetconsultatie

Dit wetsvoorstel is ter internetconsultatie aangeboden en verder expliciet voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna te noemen: ATR), Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse

Vereniging voor Pleeggezinnen, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna te noemen: IGJ), het Openbaar Ministerie (hierna te noemen: het OM), de Raad voor de Kinderbescherming (hierna te noemen: RvdK), de Raad voor de Rechtspraak (hierna te noemen: RvdR), de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna te noemen: RSJ) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna te noemen: de VNG).

Hieronder zijn de consultatiereacties opgenomen en wordt (in cursief geschreven) de reactie van de regering op de consultatiereacties gegeven.

9.1 Reactie gemeenten

9.2 Reactie aanbieders

9.3 Reactie pleeggezinnen

9.4 Reactie ATR

9.5 Reactie OM

9.6 Reactie RvdK

9.7 Reactie RvdR

9.8 Reactie RSJ

9.8 Reactie IGJ

10. Inwerkingtreding

Het wetsvoorstel zal in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen datum. Voorgesteld wordt terugwerkende kracht tot 1 juli 2018 te verlenen aan de wijzigingsbepalingen met betrekking tot de verlenging van pleegzorg. Deze terugwerkende kracht sluit aan bij wat sinds 1 juli 2018 op grond van de bestuurlijke afspraak geldt.

De communicatie hierover zal verlopen via de communicatie rond het actieprogramma Zorg voor de Jeugd. Het standaard inzetten van pleegzorg tot 21 jaar is één van de actiepunten uit dit programma. De communicatie omtrent het vervallen van de verleningsbeschikking zal verlopen via het actieprogramma Ontregel de Zorg, aangezien dit actieprogramma ziet op vermindering van uitvoeringslasten.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

Het eerste, derde en vierde onderdeel hebben betrekking op de verlenging van de duur van pleegzorg. Het tweede ziet op de machtiging tot uithuisplaatsing.

Eerste onderdeel

Met het eerste onderdeel wordt voorgesteld de begripsbepaling van jeugdige in artikel 1.1 van de Jeugdwet aan te passen voor zover het pleegzorg betreft. Gemeenten hebben een jeugdhulpplicht – waaronder een pleegzorgplicht – indien de gemeente oordeelt dat een jeugdige jeugdhulp nodig heeft (zie artikel 2.3, eerste lid, van de Jeugdwet). Op grond van de geldende Jeugdwet bestaat een pleegzorgplicht tot de 18^e verjaardag. Voorgesteld wordt om deze leeftijdsgrens te verhogen naar 21 jaar. Hiertoe wordt een nieuw derde onderdeel ingevoegd. Voor pleegzorg wordt op grond van dit wetsvoorstel een 18- tot 21-jarige standaard als jeugdige aangemerkt, indien de pleegzorg is aangevangen vóór het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Dit geldt ook indien de pleegzorg die was aangevangen vóór het bereiken van de leeftijd van 18 jaar was beëindigd, maar binnen een termijn van een half jaar na beëindiging wordt hervat. Hiermee wordt bewerkstelligd dat pleegzorg standaard tot de leeftijd van 21 jaar kan doorlopen. Voor pleegkinderen van 18 tot 21 jaar is deze pleegzorg vrijwillig, zie de toelichting op artikel I, onderdeel B. Indien pleegkinderen van 21 jaar de pleegzorg alsnog willen verlengen, blijft dit evenals onder de huidige Jeugdwet mogelijk indien de gemeente heeft bepaald dat pleegzorg noodzakelijk is (zie onderdeel 3° van de begripsbepaling van Jeugdige, dat met dit wetsvoorstel wordt vernummerd naar onderdeel 4°). De standaard “aanspraak” op jeugdhulp tot 21 jaar heeft slechts betrekking op pleegzorg en niet op andere vormen van jeugdhulp die een pleegkind ontvangt.

In de begripsbepaling van jeugdige wordt in het vierde onderdeel (nieuw) - dat inhoudt in welke gevallen een persoon in de leeftijd van 18 tot 23 jaar als jeugdige wordt aangemerkt - “onverminderd onderdeel 3°,” ingevoegd. Hiermee wordt aangegeven dat voor zover de te verlenen jeugdhulp pleegzorg betreft, eerst moet worden gekeken naar onderdeel 3° van de begripsbepaling van jeugdige. Indien een 19-jarige bijvoorbeeld voor het bereiken van de leeftijd van 18 jaar reeds pleegzorg ontving, voldoet hij aan de begripsbepaling van het voorgestelde derde onderdeel en behoeft niet beoordeeld te worden of het verlenen van pleegzorg noodzakelijk is, zoals het vierde onderdeel (nieuw) vereist. Dit noodzakelijkheidsvereiste geldt voor hem pas op het moment dat hij de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt.

Derde en vierde onderdeel

Voorgesteld wordt een begripsbepaling van pleegzorg op te nemen in artikel 1.1 van de Jeugdwet en om de reeds bestaande begripsbepaling van pleegouder hiermee in lijn te brengen. Door het opnemen van een begripsbepaling van pleegzorg wordt verduidelijkt wat onder pleegzorg wordt verstaan en voor welke zorg een jeugdige tot 21 jaar standaard wordt aangemerkt als jeugdige in de zin van de Jeugdwet.

Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp waarbij een pleegouder een jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt. Gelet op de begripsbepaling van pleegouder dient een pleegouder niet alleen een jeugdige als behorende tot zijn gezin te verzorgen en op te voeden, maar dient hij ook een pleegcontract als bedoeld in artikel 5.2, eerste lid van de Jeugdwet met een pleegzorgaanbieder te hebben gesloten.

Een pleegouder is thans omschreven als een persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en daartoe een pleegcontract als bedoeld in artikel 5.2, eerste lid, heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder. Voorgesteld wordt om hieraan toe te voegen dat de jeugdige ook door hem of haar wordt *opgevoed*, nu in artikel 5.2, betreffende de afspraken die een pleegzorgcontract bevat, ook over verzorging én opvoeding wordt gesproken. Deze aanpassing sluit ook beter aan bij de in de Jeugdwet gehanteerde begripsbepaling van ouder, te weten de gezaghebbende ouder, adoptiefouder stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en *opvoedt*, niet zijnde een pleegouder.

Tweede onderdeel

Voorgesteld wordt om de begripsbepaling van "machtiging" uit artikel 1.1 van de Jeugdwet te schrappen. Dit betreft het herstel van een technische onvolkomenheid.

Artikel I, onderdeel B

Voorgesteld wordt om artikel 2.4, tweede lid, aanhef en onder b, aan te vullen met de verplichting voor het college om uitvoering te geven aan machtigingen tot gesloten jeugdhulp als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Jeugdwet, te weten de machtiging, bedoeld in artikel 6.1.2, de spoedmachtiging, bedoeld in artikel 6.1.3, en de voorwaardelijke machtiging, bedoeld in artikel 6.1.4. Onder de huidige Jeugdwet legt het college een beschikking over die inhoudt dat jeugdhulp met verblijf nodig is en heeft het college op grond daarvan een jeugdhulpplicht (zie artikel 2.3, eerste lid, Jeugdwet). Nu de eis van een verleningsbeschikking met dit wetsvoorstel komt te vervallen, zorgt de voorgestelde wijziging van artikel 2.4 ervoor dat het college verplicht blijft uitvoering te geven aan de machtiging gesloten jeugdhulp.

Artikel I, onderdeel C

Met onderdeel C wordt een artikel toegevoegd aan hoofdstuk 5. In het nieuwe artikel 5.5 wordt geregeld dat indien een jeugdige de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en wenst te stoppen met de pleegzorg, hij zijn pleegouders en de pleegzorgaanbieder hierover informeert. Hiermee wordt het "ja, tenzij principe" vastgelegd. Nadat de jeugdige de pleegzorgaanbieder heeft geïnformeerd, zegt de pleegzorgaanbieder het pleegcontract op. Het ligt daarbij in de rede dat de pleegzorgaanbieder aan de jeugdige een afrondingsgesprek zal aanbieden voordat de pleegzorgaanbieder overgaat tot de formele opzegging van het pleegcontract. Indien gewenst kunnen de pleegouders aan dat gesprek deelnemen. Instemming van de pleegouders of de pleegzorgaanbieder over het stoppen van pleegzorg is niet nodig. Vanaf 18 jaar is de jeugdige meerderjarig en het voortzetten van pleegzorg eindigt dan ook zodra de jeugdige dat wenst.

Artikel I, onderdeel D en F

De wijzigingen van de artikelen 6.1.2 en 6.1.4 van de Jeugdwet bewerkstelligen dat bij het indienen van een verzoek tot een (voorwaardelijke) machtiging gesloten jeugdhulp geen beschikking van het college van burgemeester en wethouders of de gecertificeerde instelling hoeft te worden overgelegd waaruit blijkt dat de betrokken jeugdige jeugdhulp met verblijf nodig heeft.

Bij de in onderdeel E voorgestelde vierde wijziging van artikel 6.1.2, is ervan uitgegaan dat artikel 14:2, onderdeel A, van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), dat een tiende lid aan artikel 6.1.2 toevoegt, eerder in werking treedt dan artikel I, onderdeel E, van voorliggend wetsvoorstel.

Artikel I, onderdelen E, G, H, K en N

Het gaat hier om redactionele aanpassingen die nodig zijn ten gevolge van de in de onderdelen D en F voorgestelde wijzigingen.

Artikel I, onderdelen I en J

Op grond van artikel 29d, eerste lid, van de Wet op de jeugdzorg konden de bureaus jeugdzorg de rechter om een machtiging gesloten jeugdhulp vragen. Sinds de inwerkingtreding van de Jeugdwet is hoofdregel dat de gemeenten dit doen (artikel 6.1.8, eerste lid, van de Jeugdwet). In afwijking daarvan wordt in het tweede lid bepaald dat de machtiging door de raad voor de kindbescherming, de officier van justitie of een gecertificeerde instelling wordt gevraagd indien ook een kindbeschermingsmaatregel in het geding is. Per abuis is vergeten dat de gecertificeerde instelling – de opvolger van het bureau jeugdzorg – ook een machtiging mag aanvragen indien zij voor een jeugdige jeugdreclassering uitvoert. Die omissie wordt met het voorgestelde artikel 6.1.8, derde lid, van de Jeugdwet hersteld.

De in onderdeel D voorgestelde wijzigingen leiden ertoe dat het grootste deel van artikel 6.1.9 van de Jeugdwet dient te vervallen. Voorgesteld wordt om de overblijvende delen onder te brengen in een nieuw vierde lid van artikel 6.1.8 van de Jeugdwet.

Artikel I, onderdeel L

Deze wijziging is nodig ten gevolge van de in onderdeel D voorgestelde wijziging. Voorts werd in artikel 6.1.14 van de Jeugdwet ten onrechte niet naar artikel 6.1.4, derde lid, van die wet verwezen.

Artikel I, onderdeel M

Nu artikel 6.1.2, vijfde lid, van de Jeugdwet geschrapt wordt, dient ook de laatste zin van artikel 6.2.2, tweede lid, van de Jeugdwet te vervallen. Ingevolge artikel 14, eerste lid, van de Bjj geeft de in artikel 6.2.2, tweede lid, bedoelde uitspraak van de rechter overigens al recht op plaatsing in een justitiële jeugdinrichting.

Artikel II (wijziging Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen; Bjj)

Artikel 6.2.2, tweede lid, van de Jeugdwet bepaalt dat de rechter een machtiging gesloten jeugdhulp in een justitiële jeugdinrichting als bedoeld in de Bjj ten uitvoer kan laten leggen indien het college of de raad voor de kindbescherming daarom vraagt, de jeugdige twaalf jaar of ouder is, de jeugdige op het moment waarop de machtiging gesloten jeugdhulp wordt verleend in zo'n instelling verblijft en de jeugdige en eventueel zijn gezagsdrager daarmee instemt. Op deze manier wordt een jeugdige die in de justitiële jeugdinrichting een behandeling of scholing volgt, in de gelegenheid gesteld om deze af te maken.

Artikel 14, eerste lid, van de Bjj geeft zo'n jeugdige vervolgens aanspraak op een plaatsing in de justitiële jeugdinrichting. Dat gebeurt op dit moment nog onder de voorwaarde dat de betrokken gecertificeerde instelling heeft besloten dat zo'n plaatsing nodig is, tenzij zo'n besluit niet kan worden afgewacht. In het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet dat een besluit van het college waaruit blijkt dat een jeugdige is aangewezen op gesloten jeugdhulp geen meerwaarde heeft indien een rechter om een machtiging gesloten jeugdhulp wordt gevraagd. Hetzelfde geldt voor het hier bedoelde besluit van de gecertificeerde instelling in het geval waarin de rechter uitsprekt dat de machtiging gesloten jeugdhulp in een justitiële jeugdinrichting ten uitvoer moet worden gebracht. Voorgesteld wordt daarom om de eis dat een gecertificeerde instelling heeft besloten dat plaatsing in de inrichting nodig is, te laten vervallen.

Artikel III (wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek; BW)

A

De wijziging van artikel 1:265b BW bewerkstelligt dat bij het indienen van een verzoek tot een machtiging tot uithuisplaatsing geen beschikking van het college van burgemeester en wethouders hoeft te worden overgelegd waaruit blijkt dat de betrokken jeugdige jeugdhulp nodig heeft.

B

Onderdeel B corrigeert een grammaticale fout.

Artikel IV

Het wetsvoorstel treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen datum. Voorgesteld wordt terugwerkende kracht tot 1 juli 2018 te verlenen aan de wijzigingsbepalingen met betrekking tot de verlenging van pleegzorg in artikel I, onderdeel A, eerste, derde en vierde onderdeel, en onderdeel C van het wetsvoorstel. Deze terugwerkende kracht sluit aan bij wat sinds 1 juli 2018 op grond van de

bestuurlijke afspraak geldt.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

De Minister voor Rechtsbescherming,